

Berguedana o Maixerina

Berga

Ubicació

Comarca: Berguedà

Coordenades:

Latitud: 42.10386

Longitud: 1.84594

UTM Est (X): 404578

UTM Nord (Y): 4661952

Classificació

Número de fitxa 08022 - 1

Àmbit: Patrimoni immaterial

Tipologia Tècnica artesanal

Estil / època: Modern

Segle XVIII

Any 1790-95

Autoria de l'element: Ramon Farguell i els seus germans Pau i Anton

Estat de conservació Dolent

Protecció Inexistent

Accés Sense accés

Ús actual: Altres

Titularitat Pública

Autoria de la fitxa Albert Rumbo Soler i Isaac Soca Torres.

Data de registre de la fitxa: dc., 18/07/2001 - 02:00

Descripció

La màquina de filar coneguda com a Berguedana o Maixerina estava construïda per una estructura de fusta de pi; la gàbia, que ocupava un espai de 1,80 metres de llarg per una amplada variable depenent del nombre de pues (a les màquines de 130 pues, aquesta mida era de 2,58 metres). La seva alçada a les bancades, costats o laterals de la gàbia, era de 0,80 metres. A la bancada de la dreta del filador hi havia el mecanisme

de transmissió que posava en moviment les pues. En aquest mateix indret de la gàbia s'hi trobava el plegador.

Observacions:

Aquesta fitxa fa referència a la Berguedana d'una forma genèrica ja que aquest invent, nascut a Berga, va revolucionar mundialment la indústria del tèxtil a finals del segle XVIII. Actualment no se'n conserva cap de sencera. Només en resten algunes peces originals, però esparses, al fons del Museu Municipal de Berga, on també existeix una maqueta a escala d'aquesta màquina de filar.

Història

La Maixerina era un perfeccionament de la màquina de filar Jenny, construïda per l'anglès Hargreaves, ideada, a les darreries del segle XVIII, pel berguedà Ramon Farguell i Montorsí, conegut popularment com el Maixerí. En Ramon Farguell era mestre fuster i tenia un taller amb els seus germans Pau i Anton. Preocupats per poder obtenir una major productivitat, els germans Farguell estudiaren la Jenny anglesa i la perfeccionaren. Els elements essencials eren els mateixos però la introducció de l'engravació a la transmissió, que feia anar moltes més pues amb el mateix esforç; l'ús del ferro unglat, que assegurava una correcta torsió; la introducció del contrapés, que donava una tensió constant; la filera del carro o la regata del ballador, que va significar un primer intent de lubrificació constant; la perfeccionaren fins a tal punt que, tan pel què a producció respecta com pel que fa a qualitat de fil, superà, amb escreix, la seva anàloga anglesa. Ràpidament, l'invent d'en Farguell va anar substituïnt màquines de filar anteriors.

Bibliografia

SOLER i VILABELLA, Ramon: Ensayo sobre la máquina catalana de hilar algodón llamada berguedana o maixerina, sense lloc ni data.

COROMINAS i CAMP, Ramon: "La Berguedana o Maixerina", L'Erol, 32, hivern 1990, pàgs. 33-39.

